

N:o 47.

Af Herr L. J. Fahlander: Angående beviljande af anslag till understöd åt väghållningsskyldig i de orter, der vintervägunderhållet finnes vara särdeles betungande.

En fråga, som under de senare åren allt oftare återkommit och som äfven framdeles återkommer, tilldess den vunnit en tidsenlig lösning, är ordnandet af vägunderhållet på ett sätt, som någorlunda motsvarar de vägbyggnadsskyldiges anspråk på billighet, utan att derföre åsidosätta de vägfärandes berättigade förhoppning att man gör hvad göras kan för underlättande af samfärdseln olika orter emellan. Att ställa den frågan på sin rätta plats, torde icke vara någon lätt sak, så länge man vill att alla föreskrifter skola sammanföras i en enda för hela riket gällande författning. Olika lokala förhållanden icke allenast kunna framkalla utan hafva jemväl framkallat oegentligheter, som varit egnade att störande inverka på samhällsutvecklingens fortskridande i en god anda.

Den olika tolkning, som hittills gällande stadganden rörande vägunderhållet erhållit på olika ställen, vittnar också derom, att dessa stadganden icke kunna bibehållas i sitt nuvarande skick, och noga taget torde man kunna påstå, att till följd af den olika tillämpning, som inom olika län eger rum, antalet sådana stadganden äro tjugufyra. Jag tror också att det kunde vara skäl att icke vidare hålla på *en* för hela riket gällande författning rörande denna sak, då den i alla händelser vid tillämpning modifieras efter olika natur- och lokalförhållanden.

Då Riksdagen allaredan fästat Kongl. Maj:ts uppmärksamhet å nödvändigheten att denna fråga snart erhåller en tidsenlig lösning, kan väl tyckas, som borde representationen icke vidare yttra sig i saken, förr än Kongl. Maj:ts proposition med förslag i ämnet till Riksdagen ankommit; men å andra sidan kan det väl icke heller undgå uppmärksamheten att

nödvändigheten med hvarje dag blifver allt mera påträngande, hvad an ock det torde vara nödigt, att Riksdagen för sin del beslutar de ändringar, som kunna från dess ståndpunkt vidtagas, på det regeringen må blifva i tillfälle att erfara den riktning, i hvilken lagförändringen bör gå.

Att emellertid nu, då vi böra hoppas att inom en ej alltför långt aflägsen framtid få emotse ett fullständigt förslag i ämnet, få ett bestämdt beslut i frågans hela vidd, torde icke låta sig göra; men något kan göras, och något synes mig böra göras, för att ordna en del af vägbyggnadsskyldigheten, och jag tror landsbygdens befolkning eger rätt att fordra någon lindring med afseende å *vinterväghållningen*.

Denna har, särdeles i de mera glest befolkade delarne af landet, framkallat mycken missbelåtenhet, hvilken tilltagit i samma mån som trafiken tillväxt samt anspråken på de vägplogningssskyldige i förhållande dertill ökats. I dessa mera glest befolkade landsdelar har vintervägarnes öppenhållande efter de af lokalmyndigheterna meddelade specialföreskrifter blifvit ett onus af mer än vanligt tryckande natur. Man må väl invända, att om ploglagen ordnas med fästadt afseende å alla inverkan omständigheter, så skall ock plogskyldigheten kännas mera jemnt fördelad, än om en hvar skulle hålla sitt vägstycke vid makt jemväl vintertiden; men detta gör fördelen att bo i närheten af allmän väg temligen tvifvelaktig, enär tvånget att deltaga i en längre vägsträckas hållande i fargildt stånd bevisligen medfört mer än en plogskyldigs utarmande.

Utgår man från den grundsatsen, att staten bör så mycket ske kan tillse att trafikens behof af underlättade kommunikationer fyllas, har man ock gillat, att staten företagit sig byggande af jernvägar. Dessa hafva ock i de orter de genomstryka verkat en betydlig lättnad för jordbrukarne, hvars utgifter för skjutsningens upprätthållande och vägarne underhåll betydligt minskats. Men annorlunda förhåller det sig i de delar af landet, der man ännu ej erhållit fördelen af jernvägsanläggningar. Der är äfven rörelsen i starkt tilltagande, men för densammas behof tages allmogens verksamhet i alltför stort anspråk. Jag tilltror mig kunna uppgifva flere byar i Norrland, der allmogen vintren i ända ej hinner stort annat än hålla vägen vid makt och fullgöra skjutsning. Naturligtvis blir arbetet under sådana förhållanden dyrt och måste kännas tryckande. Men än värre lägger detta förhållande hinder i vägen för jordbrukets utveckling i samma proportion som all annan industri. Jag tror derföre, att någon lättnad bör beredas de plogningssskyldige och detta tror jag skulle kunna åstadkommas derigenom, att staten deltog i någon del af omkostnaderna för vintervägarnes underhåll.

På grund af hvad jag sålunda haft äran anförä, vågar jag vördsamt föreslå,

att Riksdagen ville för nästa statsregleringsperiod ställa till Kongl. Maj:ts disposition ett förslagsanslag af 100,000 riksdaler, att användas till understöd åt plogskyldiga å sådana orter, der, enligt landstingens omdöme, *vintervägunderhållet* finnes vara särdeles betydande; samt att delaktighet i detta anslag må af Kongl. Maj:t beviljas till högst hälften af de belopp, som för *vintervägunderhållet* till ploglagen utgå.

Om remiss till Stats-Utskottet anhålles.

Stockholm den 22 Januari 1874.

L. J. Fahlander,
från Westerbottens län.

N:o 48.

Af Herr Olof Nilsson: Om underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t, angående befrielse för kyrkoherdarne från utgörande af s. k. taxor och gårdar.

Ehuru det är och bör vara lagstiftningens uppgift att, så vidt möjligt är, bringa bevillningen till kronan i full öfverensstämmelse med inkomsterna, så att hvar och en af rikets innebyggare blir beskattad i mån af sina intrader, en uppgift, hvartill man ock på senare tider mer och mer sökt närma sig, så synes ett undantagsförhållande hafva egt och ännu ega rum med kyrkoherdarne, hvilka icke allenast betala bevillning för sina innehafvande boställen och ordinarie löneinkomster, utan äfven dessutom i så kallad *taxa och gårdar* erlægga ett belopp, som 3 å 4 gånger öfverstiger bevillningen, åtminstone i vissa pastorat. Dessa taxor och gårdar, hvarifrån kyrkoherdarne i städerna alltid varit och äro befriade, ehuru de äro fullt ut så väl afönade, som kyrkoherdarne på lan-